

EĞİTİM FAKÜLTESİİNDE GÖREV YAPAN ÖĞRETİM ELEMANLARININ KORKU ÇEKİCİLİĞİ KULLANMA DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF FEAR APPEALS USAGE LEVELS OF INSTRUCTORS TEACHING IN EDUCATION FACULTY

Arş. Gör. Özge NURLU

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı

Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan KURU

Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı
Özet

Bu araştırmada, bir motivasyon aracı olarak kullanılan "Korku Çekiciliği"nin, eğitim fakültesi ilköğretim bölümünde görev yapan öğretim elemanları tarafından, Kamu Personeli Seçme Sınavı'na (KPSS) yönelik olarak ne ölçüde kullanıldığı öğrenci algılara göre incelenmiştir. Araştırmmanın çalışma grubunu 2013-2014 eğitim öğretim yılında Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Matematik Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören, tesadüfi yöntemle seçilen 152 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla Putwain ve Roberts (2009) tarafından geliştirilen, "Öğretmenlerin Korku Çekiciliği Kullanma Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek, araştırmacılar tarafından KPSS'ye uyarlanmıştır. Ölçek 11 sorudan oluşmaktadır ve beşli likert tiptedir. Araştırmada sayısal veriler SPSS 22 paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırmmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin KPSS'ye yönelik olarak öğretim elemanlarının korku çekiciliği kullanımına ilişkin algıları yüksek değildir. Ayrıca, öğrencilerin korku çekiciliği algılama düzeyleri, cinsiyet ve Akademik genel not ortalamalarına (AGNO) göre değişmemektedir. Öğrencilerin bulunduğu anabilim dallarına göre algıladıkları korku çekiciliği düzeyleri arasında yalnızca matematik öğretmenliği öğrencileri ile sosyal bilgiler öğretmenliği öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Korku çekiciliği mesajları ve etkileri ile ilgili, benzer çalışmalar, sadece belirli bir derse ve onun değerlendirmesine yönelik olarak da yapılabilir. Ayrıca, deneysel çalışmalar tasarlanarak, korku çekiciliğinin, sınav ve gelecek kaygısı, motivasyon gibi duyuşsal çıktılar ve akademik başarı üzerindeki etkileri incelenebilir.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim Bölümü, Öğretim Elemanları, Korku Çekiciliği

Abstract

In this study, to what extent fear appeals as a motivational tool used by instructor teaching in education faculty toward Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) is investigated. This research is conducted with 152 students studying in Erzincan University, Department of Elementary Education, in 2013-2014. The participants in the research are chosen by using simple random sampling strategy. In order to gathered data of the research, "Teachers' Use of Fear Appeals Questionnaire" developed by Putwain and Roberts (2009) is applied to the students. The questionnaire is adapted to KPSS by researchers. The questionnaire has 11 questions which is sufficient for indicating students' opinions by using a five-point Likert scale. Statistical data gathered for the research is analysed by Statistical Package for social Science (SPSS) 22.0 programs. The results of the research demonstrates that based on students' perception, instructors teaching in education faculty modestly apply to use fear appeals messages to motivate students for KPSS. Additionally, the research results reveal that there is no statistically significant differentiation between students' perception about fear appeals messages' levels and gender, cumulative grade point average. According to departments that students are studying, the only significant differentiation is found between mathematics teaching and social science teaching departments in terms of their perception on fear appeals usage levels. Similar studies related to fear appeal messages and its effects could be conducted about in a particular subject and its evaluation, as well. In addition, by designing experimental studies, the effects of fear appeals on affective variables such as examination and future anxiety or motivation and academic achievement could be investigated.

Key Words: Elementary Education Department, Instructor, Fear Appeals

GİRİŞ

Öğretmenler tarafından kullanılan davranış değiştirme teknikleri, otuz yılı aşkın bir süredir eğitim araştırmalarının odak noktası haline gelmiştir (Sprinkle ve ark., 2006). Araştırmacılar, davranış değiştirme tekniklerini, öğretmenlerin öğrencilerinin davranışlarında değişiklik yapmak veya davranışlarını kontrol etmek amacıyla iletişime geçmeleri olarak tanımlanmaktadır (Kearney, Plax, Richmond & McCroskey, 1985).

D davranış değiştirme tekniklerinin, bilişsel ve duyuşsal öğrenmeler üzerine etkilerini inceleyen çalışmalar mevcuttur. Örneğin, Roach (1991) yaptığı çalışmada, öğretim asistanlarının, eğitim verdikleri derslerde kullandıkları davranış değiştirme tekniklerini belirlemiş ve davranış değiştirme tekniklerinin nasıl kullanıldığı, öğrencilerin duyuşsal öğrenmeleri üzerinde etkili olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Ayrıca yüksek ya da düşük düzeyde duyuşsal öğrenmenin davranış değiştirme teknikleri ile yordanabileceği sonucunun altı çizmiştir.

Paulsel ve Chory-Assad (2004) ise öğretmenlerin kullandıkları anti-sosyal davranış değiştirme stratejileri ile öğrencilerin öğretmene karşı kullandıkları direnç

stratejileri arasındaki ilişkiyi incelen bir çalışma yapmışlardır. Çalışmada 190 yüksek okul öğrencisi, öğretmenlerinin iletişim biçimlerine ve sınıf içinde kendi davranışlarına ilişkin algılarını test eden bir anketi cevaplamışlardır. Sonuçlar, öğretmenin kullandığı anti sosyal davranış değiştirme stratejilerinin düzeyi yükseldikçe, öğrencilerin öğretmenin tavsiyelerine uymama, öğretmeni suçlama, diğerlerinin gücüne başvurma ve öğretmenin etkisini model alma gibi öğretmene karşı direnç gösterme stratejilerinin kullanım düzeyinin de arttığını ortaya koymuştur.

Benzer bir şekilde, Richmond (1990), hangi davranış değiştirme tekniklerinin öğrencinin derse karşı motivasyonu üzerinde olumlu ve olumsuz etkilere sahip olduğunu belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmanın sonuçları, öğretmenlerin cezalandırma ya da tehdit içerikli mesajlarının öğrencilerin motivasyonlarını, dolayısı ile öğrenmelerini olumsuz bir şekilde etkilediğini ortaya koymuştur.

Öğrenciye uyum kazandırma stratejilerini ifade eden davranış değiştirme teknikleri, sosyal ve anti-sosyal davranış değiştirme teknikleri olmak üzere iki ana grupta sınıflandırılmışlardır (Kearney, Plax, Richmond, & McCroskey, 1983). Kearney ve arkadaşlarının (1983) belirttiğine göre sosyal davranış değiştirme teknikleri öğrenciler tarafından ödüllendirme; anti-sosyal davranış değiştirme teknikleri ise cezalandırma olarak algılanmaktadır. Paulsel ve Chory-Assad (2004) davranış değiştirme tekniklerini somutlaştmak adına 'Her zaman iyi iş çıkarıyorsun.' gibi söylemlerin sosyal davranış değiştirme tekniklerine; 'Ödevini güzelce yapmazsan, F alırsın' gibi söylemlerin ise anti-sosyal davranış değiştirme tekniklerine örnek olabileceğini ifade etmişlerdir.

D davranış değiştirme teknikleri, öz-sayıyı arttıran ya da öğretmen dönütlerini içeren mesajlarda olduğu gibi sosyal (Plax, Kearney ve Tucker, 1986) olabilirken, korku ve tehdit temelli mesajlar içерerek anti-sosyal olabilmektedirler. Bu tip, korku temelli mesajlar korku çekiciliği olarak kavramsallaştırılmakta ve öğretmenler tarafından kullanılan anti-sosyal davranış değiştirme tekniklerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Korku çekiciliği, öğrencilerin eğitim veya mesleki hayatlarında karşılaşabilecekleri başarısızlıkların altını çizerek, motivasyonu artırmayı amaçlayan mesajlar olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, başarısızlıklara odaklanarak, öğrencilerin yeterliliklerinin farkına varmalarını sağlayan ve yeterliliklerini sergilemelerini destekleyen bir anti-sosyal bir davranış değiştirme tekniğidir (Putwain ve Symes, 2011). Bir başka deyişle, korku çekiciliği belirli bir davranışın sonucunda oluşabilecek olumsuz ve tehdit edici sonuçların altını çizen ikna etmeye yönelik mesajlar olarak ifade bulmaktadır (Maloney, Lapinski, ve Witte, 2011; Witte, 1992).

D davranış değiştirme tekniği olarak öğretmenler tarafından kullanılan korku çekiciliği mesajlarının motivasyon, sınav başarısı, sınav kaygısı ve başarı hedefleri gibi öğrenme çıktıları üzerindeki etkilerini incelen çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin Putwain ve Remedios (2014) sınıfta verilen korku çekiciliği mesajlarının öğrenciler tarafından ne ölçüde algılandığı ve bunun, öğrencilerin motivasyonları ve sınav

başarıları arasında anlamlı bir ilişkiye sahip olup olmadığını araştırmışlardır. Sonuçlar, algılanan yüksek korku çekiciliğinin, düşük motivasyonun ve sınav başarısının belirleyicisi olduğunu ortaya koymuştur.

Benzer bir şekilde, Sprinkle ve arkadaşları (2006) öğretmenlerin korku çekiciliği ve yeterlilik mesajlarının etkili öğrenme, motivasyon ve aynı öğretmenden yeniden ders alma ve öğretmeni ziyaret etme ihtimali üzerinde etkisi olup olmadığını incelemiştir. Çalışma sonuçları iki mesaj tipi birlikte kullanıldığında değişkenler üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduklarını ortaya koymuştur. Ancak, sadece korku çekiciliği mesajlarının öğrenci motivasyonunu ve başarıyı düşürdüğü, bu anlamda mutlaka yeterlilik mesajları ile birlikte kullanılarak olumlu sonuçlara ulaşabileceğinin altı çizilmektedir.

Bunun yanında, Putwain ve Symes (2011), öğretmenlerin matematik derslerinde korku çekiciliği mesajlarını kullanıp kullanmadıklarını ortaya koymayı amaçlamışlar ve öğrenciler tarafından algılanan korku çekiciliği kullanım düzeyinin, öğrencilerin sınav kaygılarının ve başarı hedeflerinin belirleyicisi olup olmadığını incelemiştir. Çalışma sonuçları, öğretmenler tarafından kullanılan korku çekiciliği mesajları tehdit edici olarak alglandığında, sınav kaygısının endişe ve tansiyon boyutları ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, öğrenciler tarafından tehdit edici olarak algılanan korku çekiciliği mesajları, akranları ya da sınıf arkadaşlarından daha düşük bir performans gösterme korkusunu ifade eden performans-kaçınma hedefleri ve görev temelli yeterliliğin gelişimini ifade eden mastery-yaklaşım hedefleri üzerinde de belirleyici oldukları araştırmanın sonuçları arasındadır.

Putwain ve Best (2011) sınav için kullanılan korku çekiciliği mesajlarının ilkokul öğrencilerinin sınav kayısını arttırdıktan sonra arttırmadığı ve test sonuçları üzerinde belirleyici bir etkisi olup olmadığını deneyel bir çalışma ile incelemiştir. Sonuçlar, tehdit temelli mesajlar içeren koşullarda öğrencilerin huzursuzluk verici düşünceler boyutunda test kayısının arttığını ancak test sonuçlarının düştüğünü ortaya koymuştur.

Özetle, korku çekiciliğinin öğrenme çıktıları üzerine etkisini ortaya koymayı amaçlayan çalışmalar mevcuttur. Ancak, korku çekiciliği kullanımının öğrenme çıktılarını etkileme mekanizması hala belirlenmemiştir (Putwain ve Best, 2011) ve korku çekiciliği kavramı eğitimsel ve öğretimsel kapsamında geniş bir biçimde çalışılmaya muhtaç bir alandır (Putwain ve Roberts, 2012).

Ülkemizde ise korku çekiciliği kavramı ve bu kavramın insan davranışları üzerindeki etkilerini inceleyen çalışma sonuçlarının çoğu siyaset, sağlık, pazarlama ve reklamcılık gibi alanlarla ilgili davranış değiştirme çabaları üzerine yoğunlaşmıştır. Örneğin, Balcı (2007) yaptığı çalışmada, 1995, 1999 ve 2002 Genel Seçim'lerinde siyasal partilerin ikna edici bir mesaj stratejisi olarak negatif kampanyalarında korku çekiciliğini kullanma sıklıkları ve biçimlerini, korku çekiciliğinde ön plana çıkarılan konuların neler olduğunu, bu konuların gündemle ilişkisini, korku çekiciliğini en çok kullanan partilerin kimler olduğunu tartışmıştır.

Benzer bir şekilde Güllüpinar (2013), siyasal seçim kampanyalarında sıkılıkla kullanılan ikna tekniklerinin seçmen davranışları üzerindeki etkilerini ölçmeyi

amaçlayan çalışmasında, diğer ikna tekniklerine kıyasla korku çekiciliğinin seçmen davranışları üzerinde daha etkili olduğunu sonucunu ortaya koymuştur.

Öte yandan Çobaner (2013), korku ögesi olarak adlandırdığı, korku çekiciliği kavramının sağlıkla ilgili kampanyalarda ve özellikle de riskli davranışların değiştirilmesi ve bireyleri sağlığa zararlı davranışlardan vazgeçirmek amacıyla son dönemlerde sağlık iletişiminde sık kullanıldığı belirttiği çalışmasında, sigara paketlerinde kullanılan sigara karşıtı görsellerin gösterge bilimsel analizini yapmıştır. Ayrıca, Fırat (2013) çalışmasında, korkunun insanları satın alamaya iten bir güç olduğunu ifade ederek, korku mesajı veren markaların mesajlarının tüketiciler tarafından doğru algılanıp algılanmadığını ve doğru yorumlanıp yorumlanmadığını ortaya koymuştur.

Türkiye'de yapılan çalışmalar göz önüne alındığında, korku çekiciliği kavramının yeterince çalışılmadığını söylemek mümkündür. Bu çalışma ise;

1. Korku çekiciliğinin eğitim fakültesi ilköğretim bölümünde görev yapan öğretim elemanları tarafından, KPSS'ye vurgu yapılarak, hangi sıklıkla kullanıldığı konusundaki öğrenci algıları belirlemeyi,
2. Algılanan korku çekiciliği düzeylerinin;
  - a) Cinsiyete,
  - b) Devam edilen anabilim dalına,
  - c) AGNO'ya göre değişip değişmediği incelemeyi amaçlamıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırmada, genel tarama modellerinden biri olan, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmmanın bağımlı değişkeni korku çekiciliği algı düzeyi ve bağımsız değişkenleri başarı düzeyi, cinsiyet ve anabilim dalı aralarındaki ilişki incelenmiştir. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok değişken arasındaki birlikte değişimin varlığını veya bu değişimin derecesini belirlemeyi amaçlayan, geçmişte veya halen var olan bir durumun betimlenmesine olanak tanıyan bir yöntemdir (Karasar, 1994).

Çalışma Grubu

Araştırmada üzerinde çalışılan grup, basit seçkisiz örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. Çalışma grubunu, Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü 4. sınıflarına devam eden, 152 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada üzerinde çalışılan gruba ilişkin sayısal veriler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmada Üzerinde Çalışılan Gruba İlişkin Sayısal Veriler

		f	%	Toplam
Cinsiyet	Kız	94	61.8	152
	Erkek	58	38.2	
Anabilim Dalı	Sınıf Öğrt.	33	27.7	152
	Matematik Öğrt	36	23.6	
	Fen Bilgisi Öğrt.	36	23.6	
	Sosyal Bilgiler Öğrt..	47	30.9	
AGNO	1.00-2.00	1	0.6	152
	2.01-3.00	110	72.3	
	3.01-4.00	41	26.9	

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya AGNO'su 1.00 ile 2.00 arasında değişen bir öğrenci katılmıştır, fakat bir öğrenci ile istatistiksel sonuç elde edilemeyeceği için, AGNO'ya göre yapılan istatistikler sadece AGNO'su 2.01 ile 3.00 ve 3.01 ile 4.00 arasında değişen öğrenciler üzerinde yapılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Öğrencilerin, öğretim elemanları tarafından KPSS'ye yönelik olarak kullanılan korku çekiciliği algıları, Putwain ve Roberts (2009) tarafından geliştirilen, 14 maddeden oluşan 5 dereceli likert tipteki "Teachers' Use of Fear Appeals Questionnaire" temel alınarak oluşturulmuş, 11 maddelik ölçek aracılığı ile ölçülmüştür. Ölçeğin orijinal formunun General Certificate of Secondary Education (GCSE) sınavına yönelik olan soruları, araştırmacılar tarafından KPSS'ye uyarlanmıştır. Ayrıca, ölçeğin orijinal formunda bir sonraki eğitim basamağına atıfta bulunan 3 madde çıkarılmış ve böylece 11 maddeden oluşan, KPSS'ye yönelik Türkçe formu 100 eğitim fakültesi ilköğretim bölümü 4. sınıf öğrencilerine uygulanarak, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır.

KPSS'ye Yönelik Korku Çekiciliği Algılama Ölçeği'nin yapı geçerliğini incelemek için yapılan açımlayıcı faktör analizinde, ilk olarak her bir madde arasındaki korelasyon matrisi incelenmiş ve anlamlı korelasyonların olup olmadığına bakılmıştır. Korelasyonların faktör analizi yapılabilmesine uygun nitelikte anlamlı olduğu tespit edildikten sonra, örneklem uygunluğu ve Barlett Sphericity testleri yapılmıştır. KMO değeri bu örneklem için .85 olarak bulunmuştur. Barlett Sphericity testi χ değeri, 905.510 ($p<.001$) olarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla, ölçeğin faktör analizi için uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Putwain ve Roberts (2009) tarafından geliştirilen ölçek, sonuç sıklığı, zaman sıklığı ve algılanan tehdit olarak 3 faktörden oluşmaktadır. Ancak bu örneklem ile gerçekleştirilen faktör analizinde temel bileşenler ile oblik döndürme faktör çözümlemesi sonuçları, 2 faktör ortaya koymuştur. Herbir maddenin madde toplam korelasyonu yüksek olduğu için (.50-.90) ölçekten madde çıkarılmamıştır. Toplam iki faktörde açıklanan varyans .74 olarak bulunmuştur.

Oblik döndürme faktör çözümlemesi sonrasında, ölçeğin birinci faktörünün yedi maddeden (1, 2, 4, 5, 7, 8, 10), ikinci faktörünün dört maddeden (3, 6, 9, 11)

oluştuğu belirlenmiştir. Birinci faktörde yer alan maddelerin faktördeki yükleri 0.71-0.85 arasında değişmektedir. Aynı değerler, ikinci faktörde yer alan dört madde için 0.79-0.93 arasındadır. Faktörlere maddelerin içerikleri dikkate alınarak isim verilmeye çalışılmıştır. İlk faktörde yer alan maddelerin tümünün korku çekiciliği kullanımının sıklığı ile ilgili olması dikkate alınarak, 'algılanan sıklık' ismi verilmiştir. İkinci faktörde yer alan maddeler ise korku çekiciliği kullanımıyla duyulan endişe ile ilgili olduğu için 'algılanan endişe' ismi verilmiştir.

Son olarak, Cronbach alfa değeri hesaplanmış ve .91 olarak bulunmuş ve KPSS'ye Yönerek Korku Çekiciliği Algılama Ölçeği'nin oldukça güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmayı amaçlarını gerçekleştirmek üzere, elde edilen veriler SPSS 22 istatistik programı kullanılarak analiz edilmiş ve iki farklı istatistik işlem uygulanmıştır. Öğrencilerin cinsiyetlerine ve AGNO'lara göre korku çekiciliği algılama düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla t-testi, bulundukları anabilim dallarına göre korku çekiciliği algılama düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek üzere tek faktörlü varyans analizi yapılmıştır.

BULGULAR

Eğitim fakültesi ilköğretim bölümü 4. Sınıf öğrencilerinin KPSS'ye yönelik olarak korku çekiciliği algılama düzeylerini ortaya koymak amacıyla betimleyici verilere bakılmıştır. Bu verilere ilişkin sayısal değerler Tablo 2' te sunulmuştur.

Tablo 2: KPSS'ye Yönerek Olarak Öğrencilerin Korku Çekiciliği Algı Düzeylerinin Tanımlayıcı İstatistik Özetleri

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	SS
Öğrencilerin Korku Çekiciliği Algı Düzeylerinin	152	11	53	28.6	9.4

Tablo 2'te görüldüğü gibi, 152 ilköğretim bölümü 4. Sınıf öğrencisi bu çalışmaya katılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre, öğrencilerin yüksek düzeyde korku çekiciliği algısına sahip olmadıklarını söylemek mümkündür.

Öğrencilerin cinsiyetine göre KPSS'ye yönelik olarak korku çekiciliği algılama düzeyleri arasında farklılaşma olup olmadığını tespit etmek için t-testi puanları hesaplamış ve Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3: KPSS'ye Yönerek Olarak Öğrencilerin Korku Çekiciliği Algı Düzeylerinin Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Ortalama	S	Sd	t	P
Erkek	58	28.5	9.9	150	.19	.845
Kadın	94	28.8	9.1			

Kız öğrencilerin KPSS'ye yönelik olarak korku çekiciliği algı düzeyleri ortalamalarının ($X=28.8$), erkek öğrencilerin algı düzeyleri ortalamalarının ise ($X=28.5$) olduğu görülmektedir. KPSS'ye yönelik olarak korku çekiciliği algı düzeylerinin cinsiyete göre değişip değişmediğini ortaya koymak amacıyla yapılan t testi sonucuna göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır, ($t_{152}=.19$, $p>.05$).

Ayrıca, AGNO'larına göre korku çekiciliği algılama düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığının ortaya koyması amacıyla t-testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5: KPSS'ye Yönelik Olarak Öğrencilerin Korku Çekiciliği Algı Düzeylerinin akademik Genel Not Ortalamasına Göre T-Testi Sonuçları

AGNO	N	Ortalama	S	Sd	T	P
2.01-3.00	110	28.29	9.4	149	.805	.422
3.01-4.00	41	29.68	9.4			

AGNO'su daha düşük olan öğrencilerin korku çekiciliği algılama düzeyleri ortalamalarının ($X=28.2$), AGNO'su daha yüksek olan öğrencilerin algı düzeyleri ortalamalarının ($X=29.6$) olduğu görülmektedir. Öğrencilerin AGNO'larına göre korku çekiciliği algılama düzeyleri anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla yapılan t-test sonucu anlamlı bir farklılığın olmadığını ortaya koymustur, ($t_{151}=.805$, $p>.05$).

Çalışmanın bir başka amacı ise, öğrencilerin anabilim dallarına göre, KPSS'ye yönelik olarak korku çekiciliği algılama düzeyleri arasında farklılaşma olup olmadığını ortaya koymaktır. Öğrencilerin korku çekiciliği algılama düzeylerinin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 6'te sunulmuştur.

Tablo 6: KPSS'ye Yönelik Korku Çekiciliği Algılama Ölçeği Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Anabilim Dalı	Ortalama		S
		S	
Sınıf Öğt.	28.63	8.	
3	83		
Matematik Öğrt.	24.94	10	
6	.47		
Fen Bilgisi Öğrt.	29.30	7.	
6	76		
Sosyal Bilgiler Öğrt.	31.17	9.	
7	48		

Tablo 6 incelendiğinde, KPSS'ye yönelik korku çekiciliği algılama düzeyleri ortalamaları yaklaşık olarak, sınıf öğretmenliğinde 29, matematik öğretmenliğinde 25, fen bilgisi öğretmenliğinde 29, sosyal bilgiler öğretmenliğinde 31 olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin KPSS'ye yönelik korku çekiciliği algılama düzeyi ortalamalarının anabilim dallarına göre farklılığının anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla ilişkisiz gruptarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Tablo 7'da varyans analizi sonucu elde edilen değerler sunulmuştur.

Tablo 7: Öğrencilerin KPSS'ye Yönelik Olarak Korku Çekiciliği Algılama Düzeylerinin Anabilim Dallarına Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler d.	Kareler Ort.	Scheffe	
Gruplar arası	798.06		3.12	.028	Matematik- Sosyal Bilgiler
Grup içi	12584.39	148	85.03		
Toplam	13382.46	151			

Analiz sonuçları, öğrencilerin KPSS'ye yönelik korku çekiciliği algılama düzeyleri arasında öğrenim gördükleri anabilim dalı bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($F_{3-151}=3.12$, $p<.05$). Başka bir deyişle, öğrencilerin KPSS'ye yönelik korku çekiciliği algılama düzeyleri ile bulundukları anabilim dalına bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Anabilim dalları arasındaki farkların hangilerinde olduğunu anlamak amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre, sosyal bilgiler öğretmenliğinde öğrenim gören öğrenciler, matematik öğretmenliği öğrencilerine göre daha fazla korku çekiciliği algısına sahip oldukları belirlenmiştir. Diğerler anabilim dalı gruplarında ise anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmmanın sonuçlarına göre ilköğretim bölümü 4. sınıf öğrencilerinin, KPSS'ye yönelik olarak öğretim elemanları tarafından korku çekiciliği mesajlarının az sıkılıkla kullanıldığı algısına sahip oldukları görülmektedir. Buna karşın, Putwain (2009), KPSS gibi öğrencilerin hayatlarında büyük öneme sahip sınavlar için öğretmenlerin sıkılıkla ve bazen de zorla başarısızlık durumunda olusabilecek olumsuz sonuçların altını çizerek, sınavın gelecekleri için ne denli önemli olduğu hakkında öğrencilerle iletişime geçiklerini belirtmektedir. Ancak Putwain (2009) öğretmenlerin GCSE sınıflarında korku çekiciliğini ne ölçüde kullandıklarına ilişkin öğrenci algılarını ölçmek amacıyla gerçekleştirdiği çalışmasında çalışma grubunu 14-16 yaş grubundaki öğrencilerden oluşturmuştur. Bu çalışmada ise öğrencilerin lisans düzeyinde oldukları göz önünde bulundurulduğunda, yaş farkı ile alakalı olarak öğrencilerin korku çekiciliği algılarının farklı olduğu düşünülebilir.

Ayrıca çalışmanın sonuçları öğrencilerin KPSS'ye yönelik olarak öğretim elemanları tarafından korku çekiciliği algılarının cinsiyete göre değişmediğini ortaya koymustur. Araştırmalar, korku çekiciliği algılama düzeyi ile sınav kaygısı arasında bir ilişki olduğunu öne sürmektedirler (Putwain ve Symes, 2011; Putwain ve Best, 2011).

Bunun yanı sıra, cinsiyet farklılıklarının yaşanan sınav kaygısı üzerinde etkili olduğu literatürde belirtilmektedir (Cassady ve Johnson, 2001). Hembree (1988), çalışmasında kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla daha fazla sınav kaygısı yaşadıklarını ortaya koymuştur. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda, öğrencilerin korku çekiciliği algılama düzeyleri ile cinsiyetleri arasında, kız öğrencilerde daha fazla olmak üzere, bir ilişki olması beklenmektedir. Ancak, KPSS gibi artık öğrencilerin mesleki yaşamalarını etkileyebilecek bir sınav söz konusu olduğunda, erkek öğrencilerin de kız öğrenciler kadar yoğun bir şekilde kaygı yaşadıkları ve bu sebeple korku çekiciliği mesajlarını algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığını söylemek mümkündür.

Ayrıca, korku çekiciliği mesajlarının etkilerinin cinsiyete göre farklılaşıp, farklılaşmadığı, eğitim dışında alanlarda da çalışılmış ve bu çalışmanın sonuçlarına paralel sonuçlar elde edilmiştir. Örneğin, Rousseau (1996) sigarayı bırakma ile ilgili korku çekiciliği mesajları içeren televizyon reklamlarının etkilerinin cinsiyete göre farklılaşmadığını belirtmektedir. Benzer bir şekilde, Rhodes ve Wolitski (1990) AIDS'ten korunmak amacıyla kullanılan korku çekiciliği mesajlarının etkisinin cinsiyete bağlı olmaksızın farklılaştığını ortaya koyan bir çalışma yürütmüştür.

Çalışmanın sonuçlarına göre, AGNO'su daha yüksek olan ve düşük olan öğrencilerin KPSS'ye yönelik olarak kullanılan korku çekiciliği sıklığı algıları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Önceki çalışmalar, öğrenme ortamında korku çekiciliği mesajları gibi anti sosyal davranış değiştirmeye tekniklerinin, rekabetçiliği artırdığını, öğrencileri izole ettiğini ve onların benlik saygılarını düşürdüğünü öne sürmektedirler (Kearney ve dig., 1991). Yapılan çalışmalar ise benlik saygı ile akademik başarın arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Diğer bir deyişle, öğrencilerin benlik saygıları ne kadar yükselirse akademik başarıları da o kadar artmaktadır (Yenidünya, 2005; Altun ve Yazıcı, 2011). Ayrıca Johnson ve Engelhard (1992) rekabetçiliğin arttığı sınıflarda özellikle erkek öğrencilerin akademik başarısının düşüğünü ifade etmektedirler. Bunun yanında, Wentzel (1993) sosyal davranışlar sergileyen öğrencilerin daha yüksek bir akademik performans sergileyebildiklerini öne sürmektedir. Tüm bu çalışma sonuçları dikkate alındığında, öğretmen tarafından kullanılan korku çekiciliği mesajlarının akademik başarıyı olumsuz yönde etkilemesi beklenmektedir. Algılanan korku çekiciliği ile akademik performans arasındaki ilişkiyi inceleyen deneysel çalışmaların mevcuttur. Örneğin, Putwain ve Symes (2011) çalışmasında, öğretmenin korku çekiciliği kullanımı öğrenciler tarafından tehdit içeren bir mesaj olarak algılandığında, akademik başarıyı düşürdüğü ve sınav kayısını artırdığı sonucuna ulaşmışlardır. Benzer bir şekilde ilkokul öğrencileri ile yapılan deneysel bir çalışmanın sonuçları da, tehdit içeriği olarak algılanan korku çekiciliği mesajları altında test sonuçlarının düşüğünü ifade etmektedir (Putwain ve Best, 2011).

Araştırmancı bir diğer bulgusu da ilköğretim bölümünde bulunan tüm anabilim dalları arasında öğrencilerin korku çekiciliği kullanım sıklığı algılarına göre bir farklılaşma olup olmadığı araştırılmasına rağmen, sadece sosyal bilgiler

öğretimlenliği ve matematik öğretmenliği anabilim dalları arasında anlamlı bir farklılığın bulunmasıdır. Sosyal bilgiler öğretmenliğinde öğrenim gören öğrenciler matematik öğretmenliğinde öğrenim gören öğrencilere göre daha sık korku çekiciliği kullanıldığı algısına sahiplerdir. Bu sonucun sebeplerinden birisi, matematik öğretmenliği anabilim dalında görev yapan öğretim elemanlarının sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalında görev yapan öğretim elemanlarına kıyasla, KPSS'ye yönelik olarak, daha az korku çekiciliği mesajları kullanmaları olabilir. Bir diğer sebep ise, KPSS'ye yönelik olarak verilecek olan korku çekiciliği mesajlarına, sosyal bilgiler öğretmenliği öğrencileri daha fazla etkilenmişlerdir ve bu mesajların daha sık kullanıldığı algısına sahiplerdir. Putwin ve Symes (2011) korku çekiciliğinin öğrenciler tarafından çok çeşitli şekillerde değerlendirileceğine ve bunun da algılanan sıklığı etkileyebileceğine işaret etmektedir. Örneğin, bazı öğrenciler korku çekiciliği mesajlarını tehdit edici olarak algılarken, bazıları ise tehdit edici olmaktan çok dırdır olarak nitelendirilip göz ardı edilebilir.

ÖNERİLER

1. Çalışmada yalnızca öğrenci algılarına dayanılarak öğretim elemanlarının kullandıkları korku çekiciliği mesajları incelenmiştir. Ancak, öğretim elemanlarının da bu konudaki agıları ve gözlem yöntemi ile elde edilecek veriler, korku çekiciliğinin hangi sıklıkla kullanıldığı konusunda daha güvenirler bir sonuç sağlayabilir. Bu bağlamda, daha sonra yapılacak çalışmalar bu yönde geliştirilebilir.
2. KPSS gibi öğrencilerin gelecekleri adına önemli olan YGS gibi sınavlar için de sınıflarda kullanılan korku çekiciliği mesajları incelenebilir.
3. Öğrencilerin hayatı açısından büyük önem taşıyan sınavlar dışında, korku çekiciliği mesajları ve etkileri ile ilgili, sadece belirli bir derse ve onun değerlendirmesine yönelik olarak da çalışmalar yapılabilir.
4. Deneysel çalışmalar tasarlanarak, korku çekiciliğinin, sınav ve gelecek kaygısı, motivasyon gibi duyuşsal çıktılar ve akademik başarı üzerindeki etkileri incelenebilir.

KAYNAKÇA

ALTUN, F., & YAZICI, H. (2013) Ergenlerin Benlik Algılarının Yordayıcıları Olarak: Akademik Öz-Yeterlik İnancı Ve Akademik Başarı. *Kastamonu Educational Journal*, 21(1), 145-156.

BALCI, Ş. (2006). Negatif Siyasal Reklamlarda İkna Edici Mesaj Stratejisi Olarak Korku Çekiciliği Kullanımı. *Selcuk University Social Sciences Institute Journal*, (16).

CASSADY, J. C., & JOHNSON, R. E. (2002). Cognitive Test Anxiety and Academic Performance. *Contemporary Educational Psychology*, 27(2), 270-295.

ÇOBANER, A. A. (2014). Sağlık İletişiminde Korku Öğesinin Kullanımı: Sigara Paketlerinde Kullanılan Sigara Karşıtı Görsellerin Göstergelimsel Analizi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 1(37).

FIRAT, D. (2013). Korkunun Bir Pazarlama Aracı Olarak Uygulanması: İşletmelerin Korku Mesajları İle Tüketicilerin Algısı Arasında Uyum Var mı? *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5(1), 187-197.

GÜLLÜPUNAR, H. (2013). Siyasal Kampanya Mesaj Stratejileri ve Seçmen Algısı: Gümüşhane Araştırması. *Electronic Turkish Studies*, 8(8).

HEMBREE, R. (1988). Correlates, Causes, Effects, and Treatment of Test Anxiety. *Review of Educational Research*, 58(1), 47-77.

JOHNSON, C., & ENGELHARD, G. (1992). Gender, Academic Achievement, and Preferences for Cooperative, Competitive, and Individualistic Learning among African-American Adolescents. *The Journal of Psychology*, 126(4), 385-392.

KARASAR, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Nobel Yayın Dağıtım.

KEARNEY, P. (1983). Power in the Classroom IV: Teacher Communication Techniques as Alternatives to Discipline.

KEARNEY, P., PLAX, T. G., & BURROUGHS, N. F. (1991). An Attributional Analysis of College Students' Resistance Decisions. *Communication Education*, 40(4), 325-342.

KEARNEY, P., PLAX, T. G., RICHMOND, V. P., & Mccroskey, J. C. (1985). Power in the Classroom III: Teacher Communication Techniques And Messages. *Communication Education*, 34(1), 19-28.

MALONEY, E. K., LAPINSKI, M. K., & WITTE, K. (2011). Fear Appeals and Persuasion: A Review and Update of the Extended Parallel Process Model. *Social and Personality Psychology Compass*, 5(4), 206-219.

PAULSEL, M. L., & CHORY-ASSAD, R. M. (2004). The Relationships among Instructors' Antisocial Behavior Alteration Techniques and Student Resistance. *Communication Reports*, 17(2), 103-112.

PLAX, T. G., KEARNEY, P., & TUCKER, L. K. (1986). Prospective Teachers' Use of Behavior Alteration Techniques on Common Student Misbehaviors. *Communication Education*, 35(1), 32-42.

PUTWAİN, D. W. (2009). Assessment and Examination Stress in Key Stage 4. *British Educational Research Journal*, 35(3), 391-411.

PUTWAİN, D. W., & BEST, N. (2011). Fear Appeals in the Primary Classroom: Effects on Test Anxiety and Test Grade. *Learning and Individual Differences*, 21(5), 580-584.

PUTWAİN, D. W., & ROBERTS, C. M. (2009). The Development of an Instrument to Measure Teachers' Use of Fear Appeals in the GCSE Classroom. *British Journal of Educational Psychology*, 79(4), 643-661.

PUTWAİN, D. W., & ROBERTS, C. M. (2012). Fear and Efficacy Appeals in the Classroom: The Secondary Teachers' Perspective. *Educational Psychology*, 32(3), 355-372.

PUTWAİN, D. W., & SYMES, W. (2011). Teachers' Use of Fear Appeals in the Mathematics Classroom: Worrying or Motivating Students?. *British Journal of Educational Psychology*, 81(3), 456-474.

PUTWAIN, D., & REMEDIOS, R. (2014). The Scare Tactic: Do Fear Appeals Predict Motivation and Exam Scores?. *School Psychology Quarterly*.

RHODES, F., & WOLITSKİ, R. J. (1990). Perceived Effectiveness of Fear Appeals in AIDS Education: Relationship to Ethnicity, Gender, Age, and Group Membership. *AIDS Education and Prevention*.

RICHMOND, V. P. (1990). Communication in the Classroom: Power and Motivation. *Communication Education*, 39(3), 181-195.

ROACH, K. D. (1991). Graduate Teaching Assistants' Use of Behaviour Alteration Techniques in the University Classroom. *Communication Quarterly*, 39(2), 178-188.

ROUSSEAU, D. (1996). Effectiveness of Fear Appeals in Anti-Smoking Advertisements.

Sprinkle, R., Hunt, S., Simonds, C., & Comadena, M. (2006). Fear in the Classroom: An Examination of Teachers' Use of Fear Appeals and Students' Learning Outcomes. *Communication Education*, 55(4), 389-402.

WENTZEL, K. R. (1993). Social and Academic Goals at School: Motivation and Achievement in Early Adolescence. *Journal of Early Adolescence*, 13(1), 4-20.

WITTE, K. (1992). Putting the Fear Back into Fear Appeals: The Extended Parallel Process Model. *Communications Monographs*, 59(4), 329-349.

YENİDÜNYA, A. (2005). Lise Öğrencilerinde Rekabetçi Tutum, Benlik Saygısı ve Akademik Başarı İlişkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul*.